

Noa – en hedersman

NÄR NOA GICK UT UR ARKEN möttes han av ett fullständigt förändrat landskap. Det gröna spirade på nytt, men inget mänskligt liv fanns kvar. "Alla levande varelser på jordens yta" hade utplånats, "både människor och fyrfotadjur, kräldjur och himlens fåglar" (1 Mos 7:23). "Bara Noa och de som var med honom i arken räddades."

Vad gör Noa som ende överlevande när han åter har fast mark under fötterna? Det första han gör är inte att bygga sig ett hus. I stället börjar han med det viktigaste – med Herren. Han bygger ett altare åt Herren och offerar brännoffer. Han börjar på rätt sätt när han säger: Utan blod kan jag inte komma till dig, Gud – eller leva med dig. Han vet: Utan blodet kan jag inte räkna med Guds välsignelse, bara förbannelse, död och mörker.

Och Noa får Guds välsignelse på den vägen. Han får nya möjligheter och ett förnyat kulturuppdrag (1 Mos. 9:1 f.). Gud sluter förbund med Noa och allt levande. Trots människan och hennes ondska, trots hennes onda hjärtas tankar ska vattnet inte mer utplåna allt liv (1 Mos 9:15). Gud sätter bågen i skyn som tecken på det löftet och förbundet. Det är inte en pilbåge. Det är en båge *utan* sträng och pilar.

Det är inte så att människan har blivit bättre nu – efter floden. Noa är inte felfri. Det är inte heller hans familj. Gud vet det. Varför talar annars Gud till Noa om regeln som gäller vid mord och dråp? "Av var och en som dödar sin broder skall jag utkräva den människans

liv" (9:5). Gud tänker inte: Nu är det slut med våldet, nu är det slut med dödande, övergrepp, hot och misshandel. Jag har börjat om med Noa. Nu kommer allt att bli bra. Nej, Gud gör sig inga illusioner om människan. Han vet vad vi är för några. Det kan man kalla realism. Synden bor i människans hjärta. Gud vet att det kommer att bli mer av mördande – inte bara på TV utan i verkligheten.

I Noas prioritering finner vi grundvillkoret för en fortsatt relation till Gud – som det uttrycks i Hebr. 7:22: "utan att blod utgjuts ges ingen förlåtelse". Det är den enda realistiska väg att färdas på som människa: blodets väg. På den vägen behöver vi inte blunda för vår synd och skuld. Vi kan leva med öppna ögon. Det är på den vägen Noa fortsätter.

Och Gud säger om Noa – liksom om Abraham – att han var en rättfärdig man, en hedersvärd man. Hans heder låg dock utanför honom själv. Det var en "främmande" heder och rättfärdighet som han höll sig till.

Den väg som Noa vandrade på är en väg som till slut leder oss till Jesu förbunds blod. När Jesus åt påskalammet med lärjungarna tog han efter måltiden bågaren och sade: "Denna bågare är det nya förbundet i mitt blod, som utgjuts för er." Blodets väg slutar just med Jesus, påskalammet, som på Golgata offeras och dör för världen. Därifrån erbjuder han frihet, försoning och liv.

Men Jesu kroppsliga och blodiga död har också andra – kanske mindre uppmärksam-

made – syften. I enlighet med Guds många gånger i senare delen av Gamla testamentet upprepade löften att samla sitt kringsspridda folk, är det Guds tanke att genom Jesu död samla och förena Guds kringsspridda barn (Joh. 10:51-52). Om detta skriver Lars-Åke Nilsson i sin artikel "Enhet på goda grunder". Han beskriver korset som Guds motdrag mot syndens splittrande verkan. Det är en utmaning för dem som ser negativt på alla former av kristen eller kyrklig samling och strävan efter enhet och som betraktar sådant som ett svaghets-tecken.

Att kristen tro är satt under stark press och har förlorat mycket av sin kulturella relevans och styrka i Sverige liksom i övriga Europa är dock svårt att förneka. Det räcker med att studera statistik över antal kyrkobesök för att bli varse den saken. Svårare är det att förstå varför så har skett. Stefan Gustavsson menar att bakom sekulariseringen står inflytandet från den mäktiga humanismens världsbild – som sätter människan ensam i centrum. Den har genom 1700-talets upplysningsidéer sakta men säkert vunnit terräng och blivit helt dominerande i Sverige och övriga Europa. Det beror delvis på att kyrkans svar på upplysningens utmaning varit bristfälligt, menar Gustavsson i sin artikel. Det behöver vi förstå och lära av för att kunna nå sekulariserade människor med evangeliet.

I *Hälsning från Församlingsfakulteten* nr 1-2011 återges i artikelform ett föredrag av Bengt Häggglund som vi publicerar i dess helhet även i *Begrunda*. I artikeln pekar Häggglund från en annan utgångspunkt på att just humanismens grundhållning – att utgå från människan ensam – (i den idealistiska kunskapssteorin) komplicerat förståelsen av vad en biblisk förståelse av vad tro är. Den reformatoriska tron bygger på förutsättningar om objektivitet och historisk förankring som då var självklara men senare kommit att ifrågasättas och förvanskas.

I samma nr av *Hälsning från Församlingsfakulteten* nr 1-2011 berättar Rune Imberg om att han blivit utmanad av bland annat en bok av den brittiske förkunnaren Brian Stanley om kristen mission och upplysningen (*Christian missions and the Enlightenment*, 2008). I boken görs ett anmärkningsvärt påstående: "De stora missionsatsningarna, framför allt i protestantiska kyrkor som började på 1790-talet och pågick långt in på 1900-talet, har ett nära samband med upplysningstänkandet i Europa."

Stanley lyckas i Imbergs bedömning visa att sambandet är tydligt och nämner som exempel den återkommande diskussionen om missionären direkt ska börja med ren evangelisation eller det är nödvändigt att först "civilisera" människor genom exempelvis läsundervisning – för att senare påbörja en kristnandeprocess. Imbergs följdfråga blir: om dåtidens missionsledare var så präglade av upplysningstänkandet – som de ändå var synnerligen kritiska mot – hur är det då med oss? Vilka idéer är vi påverkade av utan att vara medvetna om det?

Slutligen finns två bidrag som aktualiserar frågan om det motstånd som evangeliet överallt genererar där det förkunnas. Jonas Fjertorp ställer frågan om det kristna vittnesbördet i offentligheten verkligen hjälper människor till tro på Kristus. Luther pekar på följdriktigheten i att evangeliet ratas av just de ledande i samhället och påminner självavårdande om vem som i slutändan kommer att avgöra vilka som skall väljas bort: "Gud vill inte ha dig förkastad och vill inte erkänna dem som ratar dig". Utan tivel tillhör Luther dem som instämmer i psalmistens ord: "Om än furstar sitter och rådslår mot mig begrundar din tjänare dina stadgar" (Ps. 119:23).

Peter Henrysson

redaktör

PS. *Begrundas* arkiv är nu öppnat och tillgängligt på

www.tilliv.se